herpy

FROSKER

Amani Forest Treefrog

Leptopelis vermiculatus

En stor, storøyd trefrosk fra regnskogen i det østlige Tanzania som opptrer i en grønn og en brun fase: grønn med fine svarte flekker eller brun med en mørk trekant på ryggen. *Leptopelis vermiculatus* er nattaktiv, blir opptil 9 cm og er sjelden i fangenskap. Arten er truet i naturen og krever et fuktig, høyt terrarium med kjølige netter.

Familie: Arthroleptidae Tidligere navn: *Hylambates vermiculatus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**3-9 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**4-8 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog og fjellskog**
Hudgift	**Ingen kjent**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**65-85 %**
Vann	**Vannskål** dybde 3-5 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**På bakken**
Egg per legging	**50-200**
Larvetid	**60-120 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Sterkt truet (EN)**

Om arten

Leptopelis vermiculatus er en stor trefrosk i familien Arthroleptidae. Hunnene blir opptil omtrent 9 cm fra snute til kloakk, mens hannene er langt mindre og oftest 3-5 cm. Øynene er store og gylne med brune streker og flekker, og tåputene er brede, slik at frosken klatrer lett. Trommehinnen er tydelig.

Arten har to svært forskjellige fargefaser. I den grønne fasen er ryggen kraftig grønn med spredte, fine svarte flekker, mens sidene er marmorerte i svart og hvitt. Hos noen dyr har underbeina, underarmene og overleppen hvite flekker med mørk kant. I den brune fasen er dyret brunt med en uregelmessig, mørkere trekant på ryggen, tilfeldige lyse og mørke flekker på rygg og bein og ofte en mørk stripe fra trommehinnen og halvveis ned langs siden. Buken er kremhvit i begge faser. Mange unge dyr er grønne og skifter til brunt når de blir voksne, så den grønne fasen er ofte et ungdomstrekk.

Arten ble beskrevet i 1909 av George Albert Boulenger under navnet *Hylambates vermiculatus*. Den ligner *Leptopelis flavomaculatus*, som i den grønne fasen mangler de fine svarte flekkene på ryggen, og som i den brune fasen har en hvit flekk på albuen.

Hudgift er ikke dokumentert hos arten, og den regnes ikke som giftig. Frosker skal likevel håndteres så lite som mulig, og hendene vaskes etter kontakt med dyr og terrarium (se avsnittet om helse). Levealderen er ikke dokumentert. Dyr på minst fire år er kjent fra fangenskap, og 4-8 år er et anslag.

Utbredelse og leveområde

Leptopelis vermiculatus er endemisk for Tanzania og finnes i fjellskogene i den østlige delen av landet. De fleste funnene stammer fra Usambara-fjellene i det nordøstlige Tanzania, særlig omkring Amani i Øst-Usambara, men arten er også funnet lenger sørover i de sentrale og sørlige delene av Tanzanias skogkledde fjell.

Utbredelsen er spredt og knyttet til fragmenter av skog, og arten er oppført som truet i naturen. Tap av skog er den største trusselen for arter som er bundet til fjellskog.

> **Naturlig utbredelse:** Tanzania.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i lukket, fuktig tropisk regnskog med tett kronetak mellom omtrent 900 og 1.800 meters høyde. Skogene i Usambara-fjellene er fuktige, og i den høyden er luften kjøligere enn på kystsletten. Dyrene er mest aktive i skumringen og om natten og lever hovedsakelig i busker og trær, der de jakter på insekter.

Hannene kaller mens de sitter i vann, og er svært territorielle. De har to kall: et gjentatt "ga-ga-ga", som lokker hunnene til, og et rullende "rrrrrrr-ga", som holder andre hanner på avstand. Hvor og hvordan arten formerer seg, er ikke dokumentert i detalj. Hos slekten *Leptopelis* begynner yngletiden normalt med de kraftige regnskyllene i begynnelsen av regntiden. Eggene legges i et reir i jorden eller gjørme nær vann og ikke direkte i vannet, og rumpetrollene kommer i vannet når regnet oversvømmer reiret.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Leptopelis vermiculatus*, og dyr i handelen er ofte viltfangede. Klimaet i fjellskogene der den lever, er fuktig og forholdsvis kjølig, så terrariet må være fuktig og ha kjøligere netter. Tall som ikke er dokumentert for arten, er satt ut fra leveområdet eller lånt fra slekten.

To voksne dyr må ha et terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Til en hun med to hanner må terrariet være minst 60 × 45 × 60 cm. Hunnene er aggressive mot hverandre og ofte også mot andre arter, så hold bare én hun per terrarium og bare sammen med en eller to hanner. Arten kan ikke holdes sammen med andre arter av slekten *Leptopelis*.

Gjør terrariet høyt og tett beplantet, slik at dyrene har klatreveier og skjul i flere høyder. Egnede planter er philodendron, gullranke, bregner og bromelier. Tilføy greiner av drivved, bambus og korkbark på tvers og på skrå som sitteplasser. Bunnen kan være kokosmuld blandet med bark og et lag blader på overflaten. Innred en bred, lav vanndel (se avsnittet om vann). Ventilasjonen må være fin, men ikke så kraftig at luftfuktigheten faller. Lokket må slutte tett, for arten hopper godt.

Viltfangede dyr holdes den første måneden i et enkelt oppsatt karanteneterrarium med kjøkkenpapir og et par gjemmesteder. Det gjør det lettere å holde øye med dem, og de smitter ikke eventuelle andre dyr.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen i terrariet være 22-27 °C, og om natten skal den falle til 18-21 °C. Nattefallet tilsvarer et høylandsklima og er sunt. Arten lever mellom 900 og 1.800 meters høyde i skyggen under tett kronetak og skal ikke ha et varmt punkt under en pære.

Temperaturen må ikke komme over 28 °C over lengre tid. Hold terrariet unna sørvendte vinduer, og mål temperaturen flere steder med et digitalt termometer. Er det kaldt i rommet om vinteren, kan en svak varmematte på siden av terrariet eller en lav pære på termostat heve temperaturen.

En kjøligere periode på omtrent tre måneder, der temperaturen senkes omtrent 5 °C, kan gis, men er ikke nødvendig. Fôr litt mindre i den perioden.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 65-85 %. Tåkelegg terrariet med lunkent, rent vann en gang om kvelden og gjerne lett en gang til om morgenen, slik at blader og vegger er våte og luften blir fuktig. Froskene drikker og tar opp vann fra blader, så våte blader er viktige. La terrariet tørke litt opp i løpet av dagen, og hold luften i bevegelse med fine nettåpninger, slik at den ikke blir stillestående og muggen.

Er luften for tørr, sitter froskene sammenkrøpet og går ikke på jakt, og huden blir matt. Er luften for fuktig og stillestående, øker risikoen for hud- og soppproblemer.

VANN OG VANNKVALITET

Gi dyrene en bred, lav vannskål på 3-5 cm vann, som holdes full hele tiden. Hannene kaller mens de sitter i vann, så skålen må være stor nok til at en hun og to hanner kan sitte der. Gi dem en lett vei opp og ned med steiner, bark eller en plante, slik at de ikke drukner.

Froskene avgir ekskrementer i vannet, så skålen må tømmes og skylles hver dag. Bruk springvann tilsatt vannbehandler, regnvann eller osmosevann tilsatt mineraler til akvarier. Vannet må ikke inneholde klor eller kloramin.

Amfibier tar opp vann og oppløste stoffer gjennom huden, så rengjøringsmidler, såpe, krem og hånddesinfeksjon må ikke komme i kontakt med skålen eller terrariet. Skyll skålen med rent vann, og bruk ikke såpe.

LYS OG UVB

Arten er mest aktiv i skumringen og om natten og lever i skyggen under tett skog. Den må ha et lysrør eller en LED-lampe med en fargetemperatur på 5.000-6.500 K som dekker hele terrariet, slik at plantene trives. Slå på lyset 12 timer om dagen på en tidsbryter, og slukk det helt om natten.

UVB er ikke nødvendig, og hvordan arten påvirkes av UVB, er ikke undersøkt. Et lysrør med lav UVB-utstråling (Ferguson-sone 1) er et rimelig tilskudd og kan plasseres over nettet i den ene siden, slik at dyrene selv kan velge skygge. Tilby alltid planter og skjul, slik at dyrene kan trekke seg ut av lyset.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten tar alle insekter den kan overmanne, og er en glupsk jeger. Grunnfôret er middels store til store sirisser. Tropiske kakerlakker er et godt supplement, og de holdes lett som egne fôrkulturer. Til unge dyr brukes små sirisser, bananfluer og spretthaler, avhengig av størrelsen.

Voksne dyr fôres annenhver dag med 4-6 sirisser eller tilsvarende per dyr. I den kjøligere perioden skjæres mengden ned. Gi ikke mer enn dyrene eter i løpet av natten. Unge dyr fôres hver dag. Fjern døde og uspiste fôrdyr om morgenen, slik at de ikke forurenser vannet.

Pudre fôret med et fosforfritt kosttilskudd med kalk og D3 annenhver fôring og med et tilskudd av multivitamin med vitamin A i form av retinol en gang i uken. Unge dyr får tilskudd hyppigere, for eksempel hver fjerde dag. Kast tilskudd når de har vært åpnet i tre til seks måneder.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Leptopelis vermiculatus er nattaktiv og territoriell. Om dagen sitter dyrene stille og skjult i planter, og i skumringen og om natten jakter de og kaller. Hannene er høyrøstede og forsvarer plassen sin, særlig ved vannet, så terrariet hører ikke hjemme på et soverom.

Hunnene er aggressive mot andre hunner og andre arter, og derfor holdes bare én hun sammen med en eller to hanner. Er det for mange hanner på for lite plass, blir de stresset, og dyrene må flyttes. Gi dem mange skjul og sitteplasser i forskjellige høyder, slik at de kan gå av veien for hverandre.

Froskene bør helst ikke håndteres. Huden tar opp stoffer fra hendene, og dyrene blir lett stresset. Er det nødvendig, brukes våte, rene hender uten såpe og krem. Flytt dyrene med en liten plastbeholder når det gjøres rent, og åpne terrariet langsomt, for dyrene hopper lett ut.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kjennes på kallet sitt, og de er mindre enn hunnene. Hunnene er kjønnsmodne ved 5-6 cm og har da den brune drakten. Hannene er normalt 3-5 cm og beholder av og til den grønne ungdomsdrakten. Alder ved kjønnsmodning er ikke dokumentert. Til avl holdes en hun sammen med en eller to hanner.

PARRING

Hos slekten *Leptopelis* begynner yngletiden normalt med de kraftige regnskyllene i begynnelsen av regntiden. Avl av *L. vermiculatus* i fangenskap er ikke dokumentert. Det beste anslaget er en periode med litt kjøligere og tørrere forhold etterfulgt av kraftig, daglig tåkelegging som etterligner regntiden. Hannene kaller fra vannet og forsvarer plassen sin.

EGG OG RUMPETROLL

Hos slekten *Leptopelis* legges eggene i et reir i jorden eller gjørme nær vann, og rumpetrollene kommer i vannet når regnet oversvømmer reiret. Antallet egg per legging er ikke dokumentert for *L. vermiculatus*; tallet i boksen er et anslag ut fra slekten.

Til avl må terrariet ha et lag fuktig jord eller gjørme ved vannet der hunnen kan grave et reir, og en vanndel der rumpetrollene kan leve. Yngelpleie er ikke dokumentert, og foreldrene antas ikke å passe egg eller rumpetroll.

METAMORFOSE

Klekketid og larvetid er ikke dokumentert for arten. Hos slekten klekkes eggene når regnet oversvømmer reiret, og rumpetrollene må leve i vann med tilgang til fôr. Tallet for larvetiden i boksen er et anslag og er lånt fra slekten. Når forbeina kommer, flyttes de unge dyrene til en lav vannbeholder med lett tilgang til land og fuktige skjul. Først når halen er borte, skal de få mat.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene oppdrettes i ventilerte plastbokser med fuktig underlag, blader og lett tåkelegging. Fôr dem hver dag med bananfluer og små sirisser, pudret med kalk og D3. Sorter ungene etter størrelse, for de større eter de mindre, og hold unge dyr adskilt til de har fått størrelse. De grønne ungene skifter ofte til brunt når de vokser.

Helse og vanlige feil

Viltfangede dyr har ofte en tøff tid bak seg, så arten er ikke for nybegynnere. De typiske problemene er:

- Sykdom og avmagring etter transport. Velg dyr med fyldig kropp og klare øyne, hold dem i karantene i minst en måned, og fôr jevnlig de første ukene.
- Bakterier i huden. Bylder på ryggen kan skyldes en bakterie som ligner *Brucella inopinata* og potensielt kan smitte mennesker. Vask alltid hendene etter kontakt med frosker og terrarium, og kontakt en dyrlege hvis du ser kuler.
- Dårlig vannkvalitet, som kan gi hud- og soppproblemer. Skift vannet daglig, og unngå klor, såpe og andre kjemikalier.
- For høy temperatur eller for lav fuktighet, som tørker ut huden. Hold temperaturen under 28 °C og fuktigheten på 65-85 %.
- Mangel på kalk og vitaminer, som viser seg som svakhet og krumme bein. Bruk et tilskudd som beskrevet under fôr.

Et friskt dyr er årvåkent og har glatt hud uten sår. Søk dyrlege med kunnskap om amfibier hvis en frosk går ned i vekt, ikke spiser, har sår, kuler, hevelser eller rød hud, eller sitter slapp og sløv.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.